

N:o 45.

Ank. till Riksd. kansli den 21 april 1902, kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Konungen i fråga om meddelande af lagbestämmelser beträffande rätt att inför domstolar och andra myndigheter företräda bolag och vissa föreningar.

Till lagutskottets behandling har af Första Kammaren hänvisats en inom nämnda kammare af herr *Tillberg* väckt motion, n:o 26, af följande lydelse:

»Att den, hvilken såsom ledamot i styrelsen för ett aktiebolag berättigats att teckna bolagets firma, *icke* på grund häraf är behörig att företräda bolaget inför domstolar och andra myndigheter, lärer väl numera få anses otvifvelaktigt, helst sedan härför kan åberopas utslag, meddeladt af högsta domstolen utan meningsskiljaktighet (se Nytt Juridiskt Arkiv, afd. I, årg. 1899, ref. n:o 242).

Rätten att å bolagets vägnar söka, kära och svara, så ock eljest bolagets talan föra, är nemligen, i öfverensstämmelse med 40 och 44 §§ i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895, förbehållen *styrelsen* eller af *henne* förordnad ombud.

Då nu endast i ytterst få fall styrelsen utgöres af en enda person, och då två eller flera icke gerna kunna tänkas samtidigt personligen vilja uppträda inför domstol eller annan myndighet för att i egenkap af styrelse för ett bolag föra dess talan, lärer väl med fog kunna förutsättas, att ett aktiebolags talan vid domstol eller annan myndighet föres af styrelsen genom ombud, detta må nu vara en af ledamöterna i styrelsen eller en utanför henne vald person.

För att styrka sin behörighet i hänseendet måste ombudet prestera 1) bolagsordningen till utredning om styrelsens sammansättning; 2) utdrag af protokoll från bolagsstämma eller bolagsstämmor, utvisande hvilken eller hvilka blifvit utsedda till ledamot eller ledamöter i styrelsen *; 3) fullmakt för ombudet af styrelsen i dess helhet eller af någon eller några ledamöter deri; och 4) i sist nämnda händelse utdrag af det styrelseprotokoll, som utvisar, att styrelsen bemyndigat en eller flera af sina ledamöter att hvar för sig eller samfäldt utfärda fullmakt för annan att å styrelsens vägnar föra bolagets talan.

Om nu, såsom ofta händer, ett aktiebolag, som drifver affärer öfver hela riket och i anledning deraf får en mängd fordringar här och hvar, nödgas göra sin rätt gällande efter lagsökning hos öfverexkutor eller stämning till domstol år efter år, inses lätt, hvilket oerhördt besvär vållas genom behovet att styrka vederbörandes behörighet på sätt förut är nämndt, hvartill kommer risken, att genom något formfel i behörighetshandlingarna fatalier kunna gå förlorade; en risk, som i sanning är förtjent af den största uppmärksamhet redan i och för sig, då känt är, hvilken betydande mängd rättegångsmål just på grund af bristfälligheten uti bevisningen om dens behörighet att föra talan för ett bolag, som i sådant hänseende uppträdt, aldrig kommit under hufvudsaklig pröfning, utan afvisats på det formella skälet; en omständighet, som i våra dagar, då man varit angelägen att genom lagstiftning undanröjda andra hinder för en sådan pröfning, synes jemväl värd beaktande.

Ej underligt, om man sedan länge inför frågan om behöfligheten af alla dessa formaliteter stält sig undrande och spörjande.

För min del kan jag icke finna, och har ej heller af någon annan hört skäl, hvarför icke en hvar, som är af ett bolag betrodd att teckna dess firma, jemväl bör kunna utrustas med rätt att företräda bolaget sjelft eller genom ombud inför domstolar och andra myndigheter. Genom att teckna firman kan ju den dertill berättigade förpligta sitt bolag till betalnings- eller annan skyldighet i så stor utsträckning, att bolagets hela väl och ve är deraf beroende. Men att samtidigt vägra honom rätt att i kraft af det förtroende, hvarmed han sålunda hugnats,

* De under 1 och 2 här ofvan angifna handlingar kunna visserligen ersättas med ett bolaget rörande nummer af den samling, hvarom härefter i denna motion närmare förmäles, eller med ett från patent- och registreringsverket utlöst bevis angående bolaget, men härmed är af lätt insedda skäl föga eller intet vunnet ur beqvämighetssynpunkt.

utfärda en fullmakt för en lagsökning eller en rättegång, som i vårt land sällan afser något betydande förmögenhetsobjekt, synes mig desto mera orimligt, som, praktiskt taget, det för bolaget skulle vara vida lättare att sjelft träda emellan, hindrande öfvergrepp, i fall en rättegång obehörigen blifvit satt i gång, alldenstund en fullmakt kan återkallas, än om det gäller en i bolagsenlig ordning utfärdad förbindelse för bolaget. Med mig delar mången, efter hvad jag erfarit, den föreställningen, att den skilnad, man velat uppdraga mellan rätten att teckna ett bolags firma och rätten att företräda bolaget inför domstolar och myndigheter, hvilar icke så litet på fördom, på rent s. k. juristeri.

Då jag nu anser, att i rätten till firmateckning bör genom lagstiftning inbegripas rätten att företräda bolaget inför domstolar och andra myndigheter, så har jag häri jemväl funnit en utväg för lösning af spörsmålet om lindring i den bevisbörda, som nu trycker rättsökande bolag i behörighetsfrågan.

Som bekant, skall nemligen hvarje aktiebolag inregistreras hos patent- och registeringsverket, dervid i registret införas styrelseledamöternas fullständiga namn och hemvist samt hvilken eller hvilka af dem äro berättigade att teckna firman. Hvad i registret införes skall genom registreringsmyndighetens försorg ofördröjligen kungöras i allmänna tidningarna och dessutom sammanföras uti en för hela riket afsedd samling, som i numrerade och paginerade häften två gånger i månaden utgifves och är försedd med årsregister, på sätt kongl. kungörelsen om utgifvande af samlingar, omfattande de ur aktiebolagsregistret, föreningsregistren och handelsregistren kungjorda uppgifter den 5 juni 1896 närmare angifver.

Denna »samling af anmälningar till aktiebolags-, förenings- och handelsregistren» — såsom dess officiella titel är — utdelas årligen häfte för häfte, i den ordning och så snart de utkomma, till alla magistrater i riket, till samtliga Konungens befallningshafvande, öfverståhållare-embetet, hofrätterna, nedre justitierevisionen, vissa regeringsdepartement, kammarrätten, kommerskollegium m. fl. embetsverk i tillsammans 150 exemplar.

Om nu af upplagan, som är 500 exemplar och ju lätteligen kan i mån af behof utan nämnvärd kostnad ökas, exemplar utdelas jemväl till alla domstolar, i stad och på landet, som icke redan nu undfå samlingen, till kommunalmyndigheter m. fl. vederbörande, så skulle man utan öfverdrifna anspråk väl kunna fordra, att, om och när inför domstol eller annan myndighet någon utan företeende af fullmakt uppträder å ett aktiebolags vägnar, han för sin behörighet härutinnan skulle

kunna inskränka sig till att åberopa det nummer eller sida i samlingen, hvori finnes intagen uppgift om hans rätt att teckna firman, förutsatt naturligtvis, att icke ändring derutinnan bevisligen egt rum. Häraf skulle sjelfallet följa, att, om den till firmateckning berättigade i sin ordning befullmäktigat annan att föra bolagets talan, denne skulle för sin behörighet icke behöfva förete flera handlingar än fullmakten och i öfrigt åberopa allenast förenämnda samlings nummer och sida, upp-tagande fullmaktsgifvarens behörighet att teckna firman.

Genom en sådan anordning skulle enkelhet och reda åvägbringas inom ett område af den största betydelse för affärslifvet, der aktiebolagen numera år efter år göra sig allt mer och mer gällande.

Men jag åsyftar med denna min motion *ej blott* aktiebolagen (alla sådana, alltså jemväl aktiebolag, som drifva försäkring, jernvägsaktiebolag, bankaktiebolag och vissa aktiebolag, som drifva lånerörelse, men å hvilka lagen angående bankaktiebolag icke är tillämplig) *utan jemväl* andra bolag, så ock registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet i den mån nemligen dessa bolag och föreningar kunna betjena sig af den för aktiebolagen ofvan förordade anordningen i och för dessas företrädande inför domstol eller annan myndighet, så att jemväl beträffande handelsbolag och föreningar rätten att teckna firman skulle i sig inbegripa rätten att föra bolagets eller föreningens talan inför domstolar eller andra myndigheter och beviset om behörighet att teckna firman kunna inskränkas till åberopande af ofvan omförmälda samling, med uppgift om sida och nummer för bolagets eller föreningens inregistrerade uppgifter.

På grund af hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke genom lag kunde stadgas, *ej mindre* att rätt till firmateckning för aktiebolag, handelsbolag och registrerad förening för ekonomisk verksamhet innefattar behörighet för firmatecknaren att sjelf eller genom ombud föra bolagets eller föreningens talan inför domstolar och andra myndigheter, så ock att å bolagets eller föreningens vägnar ingå förlikning; *än äfven* att hvad i enlighet med lag blifvit infördt i de uti kongl. kungörelsen den 5 juni 1896 omförmälda samlingar, omfattande de ur bolagsregistret, föreningsregistren och handelsregistren kungjorda uppgifter, skall, då fråga är om rätt att inför domstolar och andra myndigheter företräda bolag eller registrerad förening för ekonomisk verksamhet, ega vitsord derutinnan utan annan skyldighet för den, som i hänseendet åberopar samlingen, än att angifva nummer och

sida för den kungörelse, som åsyftas, samt för Riksdagen framlägga det förslag till lagbestämmelser härom, hvartill förhållandena må föranleda.»

I föreliggande motion åsyftas till en början åstadkommande af ändrade bestämmelser rörande rätten att inför domstolar och andra myndigheter företräda handelsbolag, aktiebolag och registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet.

16 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895 gifver bestämmelser rörande den allmänna rätten att gent emot tredje man företräda handelsbolag. Särskildt stadgande finnes ej beträffande befogenheten att inför domstol och annan myndighet tala och svara för sådant bolag och för detsamma ingå förlikning. Den bolagsman, som i allmänhet är behörig att företräda bolaget och teckna dess firma, torde sålunda äfven hafva sistnämnda befogenhet. Vid anmälan till handelsregistret af handelsbolags firma skall, om ej hvarje bolagsman för sig har rätt att teckna firman, uppgifvas, hvilken eller hvilka bland dem sådan rätt tillkommer, samt huruvida rättigheten endast kan utöfvas af flere i förening, hvarjemte anmälan till registret skall göras om ändring af sådant förhållande, hvarom inskrifning skett. Innehafvare af skriftlig prokura för handelsbolaget har jemväl befogenhet att sjelf eller genom ombud föra bolagets talan inför domstolar och andra myndigheter, så ock att å bolagets vägnar ingå förlikning. Om meddelande af prokura kan jemväl anmälan göras till handelregistret. Då sålunda den, som har rätt att teckna handelsbolags firma, har den ifrågavarande befogenheten att sjelf eller genom annan företräda bolaget, och det i de flesta fall ej torde möta svårighet för handelsbolags rättegångsfullmäktig att genom utdrag af handelsregistret styrka sin behörighet såsom sådan, torde de i motionen anförda skäl för lagändring i allmänhet sakna tillämplighet beträffande handelsbolag.

Hvad åter angår aktiebolag, skall sådant bolag enligt 40 § af lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 företrädas af en styrelse, bestående af en eller flere ledamöter. I 44 § af nämnda lag stadgas, att styrelsen eger förordna ombud att å bolagets vägnar söka, kära och svara så ock eljest bolagets talan föra. Enligt lagens 42 § skall aktiebolags firma, der ej annorlunda bestämts, tecknas af styrelsens alla ledamöter gemensamt. Det förutsättes alltså, att särskild bestämmelse kan meddelas, hvilken eller hvilka personer befogenheten att teckna firman tillkommer. Rätt till firmateckning innebär ej utan vidare befogenhet att inför domstol företräda aktiebolaget, hvilken befogenhet

förutsättes skola utöfvas af styrelsen sjelf eller genom af densamma förordnad ombud. Enligt 1895 års lag skall för aktiebolag, hvars ordning blifvit på grund af äldre lag af Konungen stadfäst, lända till efterrättelse hvad i förstnämnda lag stadgas om det sätt, hvarpå bolaget skall företrädas och dess firma tecknas. — Rörande registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet finnas i nu ifrågavarande afseende i lagen om sådana föreningar den 28 juni 1895 i hufvudsak likartade bestämmelser som de, hvilka gälla om aktiebolag.

Otvifvelaktigt kan det, på grund af hvad sålunda är stadgadt, stundom möta svårigheter eller åtminstone medföra ej obetydligt besvär att i laga ordning få till stånd en rättegångsfullmakt för ett aktiebolag eller en registrerad förening, liksom ock det är förenadt med ganska mycken omgång att inför domstol eller annan myndighet styrka behörigheten hos den eller dem, som undertecknat en sådan fullmakt. För undvikande af dessa olägenheter hafva stundom, särskildt före utfärdandet af 1895 års lag, i bolagsordningarna pläгат intagas enklare bestämmelser rörande sättet, huru rättegångsombud skall förordnas. En i bolagsordningar ofta återkommande föreskrift torde sålunda vara, att befogenhet meddelas viss ledamot af styrelsen, såsom ordföranden eller verkställande direktören, att sjelf eller genom ombud i alla förekommande fall föra bolagets talan. Frågan, huruvida ett sådant stadgande i en bolagsordning kan anses stå i öfverensstämmelse med 44 § i 1895 års lag, har emellertid af myndigheter, som i särskilda fall pröfvat densamma, afgjorts olika.

Enligt utskottets uppfattning bör särskildt den del af lagstiftningen, som berör affärslifvet, icke tyngas af onödigt vidlyftiga och praktiskt svårtillämpliga former, och utskottet anser därför syftet i motionen i nu förevarande del värdt allt understöd. En önskan, att förklade bestämmelser i detta hänseende måtte kunna åstadkommas, torde äfven vara allmänt utbredd bland dem, som särskildt beröras af de nuvarande förhållandena härutinnan. Enligt hvad utskottet fått sig meddeladt, har styrelsen för Stockholms köpmannaförening i skrifvelse af den 22 maj 1900 hos Kongl. Maj:t gjort framställning i ämnet, dervid styrelsen under åberopande af att olika åsikter gjort sig gällande beträffande hvilken eller hvilka som ega för aktiebolag föra talan, och att olika praxis utbildat sig vidkommande med hvilka dokument dylik behörighet bör styrkas, hemställt, huruvida icke lagen om aktiebolag kunde ändras derhän, att den eller de personer, som egde teckna bolagets firma, jemväl kunde tilldelas befogenheten att förordna ombud att å bolagets vägnar söka, kära och svara inför domstol. I skrifvelsen har vidare framhållits, huru-

som genom en sådan lagändring den viktiga legitimationsfrågan skulle lösas, alldenstund i aktiebolagsregistret skall införas, hvilken eller hvilka af styrelseledamöterna vore berättigade att teckna firman, och ett utdrag af nämnda register således i allmänhet borde vara tillräckligt för legitimationen af en fullmakt. I nämnda ärende har Kongl. Maj:t infordrat utlåtanden från Öfverståthållareembetet i Stockholm och samtliga sina öfriga befallningshafvande, hvarefter handlingarna öfverlemnats till kongl. patent- och registreringsverket för afgifvande af yttrande, hvilket dock ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit. Af de i ärendet hittills afgifna utlåtanden, hvilka varit för utskottet tillgängliga, har inhemtats, att af ofvannämnda myndigheter tolf afstyrkt och nio tillstyrkt en lagstiftningsåtgärd af den beskaffenhet, som sålunda i skrifvelsen omförmälts, under det att de öfriga ansett det mål, som man med framställningen velat vinna, kunna ernås på något annat sätt än deri ifrågasatts. Sålunda har bland annat föreslagits, att, med bibehållande af nu gällande bestämmelser, i ett tillägg till 69 § i lagen om aktiebolag borde stadgas, att, då i bolagsordning rätten att föra aktiebolags talan inför domstolar och andra myndigheter uppdragits åt viss person, sådant borde till tredje mans kännedom och för åstadkommande af större enkelhet, då fråga blefve om att styrka rättegångsombuds behörighet, till aktiebolagsregistret anmälas. Äfven hafva ifrågasatts ändringar och förtydliganden af gällande aktiebolagslag i så måtto, att i 44 § dels borde utsägas, att aktiebolags styrelse egde att utse en eller flere af sina ledamöter att å bolagets vägnar söka, kära och svara så ock eljest bolagets talan föra, samt att, der så ej skett, befogenhet att å bolagets vägnar tala tillkomme den eller de styrelseledamöter, som utsetts att teckna firman, dels ock rättigheten att förordna särskildt ombud att föra bolagets talan borde tilläggas ej blott styrelsen i dess helhet, utan äfven den eller de styrelseledamöter, hvilka sjelfva, enligt hvad förut nämnts, utsetts att föra bolagets talan eller egde att teckna firman, att i 19 § infördes föreskrift, att ansökning om aktiebolags registrering skulle, der annan eller andra styrelseledamöter än den eller de, som egde teckna firman, berättigats att föra bolagets talan, innehålla uppgift å den eller dem, som rättighet i sistnämnda afseende tillkomme, samt att i 69 § intoges bestämmelse, att, då aktiebolags registrering beviljats, registreringsmyndigheten skulle, om rättighet att föra bolagets talan tillagts annan eller andra styrelseledamöter än den eller dem, som egde teckna firman, låta i registret införa uppgift å den eller dem, som erhållit sådan rättighet. Slutligen har en Konungens befallnings-

hafvande såsom en lämplig åtgärd i förevarande hänseende förordat, att i aktiebolagslagens 44 § måtte införas ett stadgande derom, att rättegångsfullmakt finge undertecknas på sätt i 42 § föreskrefves för der afsedda fall. Styrelsen borde sålunda visserligen ej beröfvas den befogenhet att handla å bolagets vägnar, som bestode i beslutande af rättegång och meddelande af fullmakt deri, men för en sådan rättegångsfullmakts legalisering borde ej fordras annan underskrift än bolagets firma, tecknad i behörig ordning af någon dertill berättigad. Det förutsättes, att sålunda förordnad fullmäktig i allmänhet ej skulle för att styrka sin behörighet behöfva åberopa annat än utdrag af aktiebolagsregistret rörande hvem som vore behörig att teckna bolagets firma. Hade firmatecknaren öfverskridit sin befogenhet, vore detta en sak mellan honom och bolaget, af hvilken dock tredje mans rätt ej borde beröras.

Vid öfvervägande, hvilken åtgärd i detta ämne må böra vidtagas, har utskottet funnit motionärens förslag icke kunna tillstyrkas. Att af behörigheten till firmateckning ovilkorligen skulle följa rätt att föra talan inför domstolar och andra myndigheter, torde nemligen icke vara att förorda, då dessa uppgifter äro af ganska skiljaktig natur och en person kan vara lämplig för den förra af dem utan att därför ega förutsättningar för den senare. Deremot torde andra bland ofvannämnda förslag vara förtjenta af beaktande. Det synes sålunda icke böra möta några betänkligheter att gifva aktiebolag otvifvelaktig rätt att genom bestämmelse i bolagsordningen eller beslut å bolagsstämma uppdraga åt en eller flere personer att inför domstolar eller andra myndigheter företråda bolaget. Äfven förslaget, att för legitimering af rättegångsfullmakt ej skulle fordras annan underskrift än bolagets firma, tecknad i behörig ordning, har inom utskottet icke saknat förespråkare. Utskottet vill emellertid icke för närvarande uttala någon bestämd mening, huru det åsyftade ändamålet bäst skall vinnas, men anser i allt fall frågan om åstadkommande af tydliga och förenklade bestämmelser i förevarande hänseende vara af den vigt, att Riksdagen bör med föranledande af motionen i framställning till Kongl. Maj:t gifva uttryck åt angelägenheten af denna frågas lösning.

I förevarande motion har ytterligare ifrågasatts, att de officiella samlingarna af uppgifter ur bolagsregistret, förenings- och handelsregistren måtte tillerkännas visst vitsord beträffande rätten att inför domstolar och andra myndigheter företråda bolag och registrerad förening för ekonomisk verksamhet. I ofvannämnda framställning af styrelsen för Stockholms köpmannaförening uttalades äfven önskvärdheten

deraf, att ifrågavarande s. k. registreringstidning kunde till samtliga domstolar utdelas för att kunna i förekommande fall af dem anlitas för vinnande af kunskap om registrerad förhållande. Af de myndigheter, som hörts öfver berörda framställning, hafva somliga yttrat sig jemväl i nu förevarande fråga och dervid i allmänhet ej funnit skäl tillstyrka den åsyftade lättningen i fråga om rättegångsfullmakts legitimation. Utskottet kan ej heller förorda en sådan lagändring. Domstolarna torde ej skäligen böra betungas med skyldighet att ur berörda registreringstidning anteckna uppgifter, hvarom lätteligen vederbörliga intyg kunna af vederbörande anskaffas, och särskildt på landet, hvarest ofta inom en domsaga finnas flere på temligen långt afstånd från hvarandra belägna tingsställen, torde det möta svårighet att ständigt hafva ifrågavarande ganska omfångsrika samlingar af uppgifter tillgängliga. Förefintligheten i desamma af en uppgift innebär väl icke heller alltid någon säkerhet för, att ej senare uppgift af annat innehåll lemnats till registreringsmyndigheten.

Af det anförda föranlåtes utskottet hemställa:

1:o) att Riksdagen i anledning af förevarande motion, i hvad densamma afser ändring af gällande stadganden angående behörigheten att inför domstolar och andra myndigheter föra talan för aktiebolag och registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån ändrade bestämmelser härutinnan äro af behovet påkallade, samt för Riksdagen framlägga de förslag till lagändringar i sådant syfte, hvartill förhållandena finnas gifva anledning;

2:o) att motionärens förslag, i hvad detsamma åsyftar ändrade bestämmelser angående rätten att företräda handelsbolag, icke må af Riksdagen bifallas; samt

3:o) att motionen i öfrigt icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 april 1902.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservationer :

emot utskottets hemställan under 1:o:

af herrar *Hasselrot* och *Hedenstierna*, som väl instämman med utskottet i hvad detsamma anfört angående motionens innebörd och i det syfte, som den af utskottet förordade skrifvelse afser att främja, men ansett, att, då frågan i hela dess vidd redan utgör föremål för Kongl. Maj:ts pröfning och föranledt en omfattande utredning af vederbörande myndigheter, utskottet ej bort föreslå Riksdagen att i ämnet nu aflåta någon skrifvelse, helst utskottet ej funnit sig kunna bestämdt förorda något af de olika förslag till ändrade bestämmelser, som under berörda utredning bragts å bane;

af herr *Lindhagen*, med hvilken herrar *Zetterstrand*, *Jönsson* och *Dieden* instämt:

»Enligt lagen om aktiebolag skall sådant bolag företrädas af dess styrelse (§ 40), och inskränkning i denna styrelsens befogenhet är utan verkan mot hvar och en, som ej visas hafva om den inskränkning egt kännedom (§ 43).

Vidare stadgas, att afhandlingar, som styrelsen sålunda för bolaget ingått, skola utfärdas under bolagets firma, som tecknas af alla styrelsens ledamöter, der ej annorlunda blifvit bestämdt (§ 42). Vanligen är emellertid i de särskilda fallen bestämdt, att firman tecknas endast af vissa af styrelsens ledamöter.

Detta innebär en enkel och praktisk anordning. För alla bolag gäller, att alla afhandlingar, som utfärdas under behörig firma, äro för bolaget bindande gent emot tredje man, som är i god tro. Deremot blir det en bolagsmännens och styrelseledamöternas inbördes rättsangelägenhet att tillse, att behöriga beslut ligga till grund för de utgifna afhandlingarne.

Emellertid kunna förekomma många fall, då det är olägligt eller omöjligt för styrelsen att personligen företräda bolaget eller ock särskilda insigter krävas, som ej styrelsens ledamöter besitta. För dessa händelser har lagen inrymt befogenhet för styrelsen att förordna ett ombud att föra bolagets talan (§ 44).

Lagen innehåller nu ej något uttryckligt medgifvande, att dylika fullmagter skola få undertecknas och expedieras på samma sätt som afhandlingar. Häraf har man slutit, att detta ej heller är tillåtet, hvaraf åter följt att en ingående pröfning af dessa fullmagters giltighet måste ske i de särskilda fallen, och att domstolarne och tredje man måste inlåta sig på bedömande af innehållet i bolagsordningar och i särskilda beslut af styrelser och bolagsstämmor. Att detta måste föranleda omgångar och rättsosäkerhet, ligger i sakens natur.

Det har för afhjelpande af dessa öfverklagade förhållanden bland annat ifrågasatts att i den grundläggande regeln om att styrelsen företräder bolaget medgifva den rubbningen, att fullmakt skulle i styrelsens ställe få utfärdas af vissa dess ledamöter, genom att antingen för särskilda fall tillstånd härtill inrycktes i bolagsordningen eller ock i sjelfva lagen stadgades en sådan sjelfständig rätt för de personer, som hitintills endast haft befogenhet att teckna firman. Dylika utvägar äro väl dock endast egnade att ytterligare öka förvirringen såväl i afseende å bolagsmännens ställning till tredje man som i deras inbördes rättsförhållanden.

Den af förhållandena osökt påkallade utvägen, hvilken väl också af motionären i sjelfva verket åsyftats, synes vara att, med fasthållande af styrelsens befogenhet att ensam företräda bolaget, medgifva, att af styrelsen beslutade fullmagter lika väl som afhandlingar, som för bolaget ingås, få med bindande verkan gent emot tredje man underskrifvas af den eller dem, som enligt vederbörlig anmälan till handelsregistret ega teckna firman. Icke blott bolagen, utan äfven allmänheten och domstolarne skulle vinna på ett sådant enkelt, allmängiltigt och likformigt förfaringssätt. Det kan också sättas i fråga, huruvida ej lagen afsett just detta och endast af förbiseende ej upptager en uttrycklig föreskrift härom. Det förtjenar omnämnas, att enligt lemnad upplysning exempelvis i Norge samt i Tyskland läres i mål, der fullmakt måste företes, fullmakt för aktiebolag få med laga verkan underskrifvas af firma-tecknarne.

På grund häraf och då hvad sålunda anförts om aktiebolag eger motsvarande tillämplighet i fråga om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, får jag hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida ej fullmakt att för aktiebolag eller registrerad förening för ekonomisk verksamhet föra talan kunde utfärdas i enahanda ordning, som föreskrifvits

i fråga om afhandlingar, hvilka för bolaget eller föreningen ingås, samt för Riksdagen framlägga de förslag till lagändringar i sådant syfte, hvartill förhållandena finnas föranleda.»

af herrar *F. Andersson* och *Lundberg*.

Herr *Rudebeck* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets slutliga behandling inom utskottet.

Äfven herr *Sörensson* har velat hafva här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling.
